

**Maana dinə
Rut
dira
Maktubu di ka dwari**

Maana dinə Rut dira da, àlal i aliya gi nare nə gi 'wogigi «Woni àla sariya» lam gi dwârî mana gi siña di Israyel lə. Aliya gi ta di dalawə da, badigara di geche indər mana gi Israyel, me nare yab nə Israyel bîrin wà ha dama isə sidəgi mana gi siña di Mowâb lə. Mwom da, abe min gi Israyel u Rut di deme. Rut di i dwe di Mowab, me tandi kal dusidi min mana gi Mârî ginə nare nə Israyel day diwə.

Wála min, Rut di tirədi mar bam, tandi dam gi nuwadi di Nomi. Mana gi nuwadi swaa daa kala siña di Mowab bam dara cwara hára siña dira di Israyel lə bi da, Rut di hára gandidi min. Me Mârî d'angri mani nə lade dirədi lə pii. Tandi gir ha 'ywaa abe gi 'woo gi i tirədi gi mar bam di wiləw. I dara 'woo gi abe gi ta di me, tandi gi di nim gi dole gi geche gi Dabid gaw, yarna Matiyə 1.5.

Maana di ta di gilndi dara gun gi kalna dusiw Mârî ginə nare nə Israyel day diwə da, inam i mijə kaw, Mârî piy biw diwə.

Mani nə gechide nə àlal mana gi maktubu di ka lə:

Rut giñ aa gi nuwadi di Nomi bam (Rut 1)

Rut surəm daga ginə Boos lə (Rut 2)

Nomi ırı̄m mani nə Rut ba àlna (Rut 3)

Boos u Rut deme (Rut 4)

Wamani gi indara kirə nə abe gi gi 'wogiw Elimelek lə

¹ Wála gi woni àla sariya lam gi dwāři mana gi siňa di Israyel didə da, badigara di geche gira indər. Mana gi ta lə da, abe min gi ciri duwa Betilehem siňa di Juda lə, sogi day gi dyaməw me, dindaw sir me ba gi ha dama mana gi siňa di Mowab lə.

² Abe gi ta di, gi 'wogiw Elimelek, me dyaməw, gi 'wogidi Nomi, me dindaw nə abje nə sir di, gi min gi 'wogiw Malon me, gi dang, gi 'wogiw Kilyon me ca. Nare nə ta di gindəgi i mage nənə Epirata gi ciri duwa i Betilehem siňa di Juda lə. Mana gi cendi gira siňa di Mowab lə da, cendi dam lə.

³ Targinç dang da, Elimelek ginə Nomi tırədi di mar bam me, tandi wor dam wambı minadı gi dindadı nə abje nə sir di.

⁴ Dindadı nə sir di lay namde nə siňa di Mowab lə, di min gi 'wogidi Orpa me, di dang gi 'wogidi Rut me ca. Cendi dam mana gi ta lə di nem ya aliya mwaj de.

⁵ İri Malon me Kilyon me margi bam ca dayyə ca, me Nomi di wor dam minadı diban dindadi nə sir di me, tırədi di me ca.

Rut bo Nomi ha nim Betilehem

⁶ Wála min, Nomi doy dara Aba dama gi dirəw birin̄ ba àl ladni gi nare duwa nə siňa dira lə, ba 'yaḡi mani nə wama me. Mana gi ta lə da, tandi sogi gi nugiradı nə sir di mana gi Mowab ba gi cor ha siňa dira lə di bi.

⁷ Cendi sogi mana gi siña di cendi dam lə di hargi mìn gi nugiradi nə sır di ba gi cor ha siña di Juda lə di.

⁸ Mana gi cendi gir birmə lə da, Nomi waygi nugiradi ba da: «Cwarna hana ulay dannə d'im, kal wi kaw cwarna hana kire nə iw lə. Kal Aba dama gi dirəw birin àlna gandang dusi di lade ya 'yeni anə banə àlgí nım gi tirgang nə mar bam ta de me, ya anə banə àl nım gandin indi de me ca.

⁹ Kal wi kaw, Aba dama gi dirəw birin 'yanáw abe me, 'ywana 'ywala mana gi ciri duwa dwari lə kire nə tirəwə me ca.» Iri tandi yibi nugiradi di sidə, me nugiradi di soji gura marijagi daa nan,

¹⁰ me cendi waydi da: «Bədə, nə haynin gandi mìn siña dinə waşay dayyə di bá!»

¹¹ Nomi cor waygi da: «Dindani ni woni, cwarna hana ulay dannə bi, anə ûr ba nə ha gandin dang àla na mo? Caga da, aliya ni gaba yàa dine nə abje nə dənə ha layang da, ilə dang mo?

¹² Nə amsang dindan ni woni, cwarna hana ulay dannə. Nə hal nañe, 'woo ni gi abe ilə bədə d'im. Dee nə ırmınə dusinnə ba nə nem changa di laba lə dog 'ya gi abe me yàa dine nə abje me kaw,

¹³ anə ha nyama byadagi dara cendi ba jwarbina bá mo? Anə ha yəə sidəng giñə laya abje nə dang bam mo? Alna yande bədə. Dindan, indi da, wamani ni doy gi dan bam, Aba dama gi dirəw birin yáa isəw àsan wamani di geche di i dinnə indi.»

14 Deme nugiradı nə sir di nul gura gi mařijagi daa naň dang. Targin ḋang da, Orpa di yi nuwadi di sidə īri cor ha nə wařadi lə dīm. Me Rut dira da, wor gandidi jang.

15 Nomi waydi Rut da: «Yər, halay di cor yá 'ywaa wařadi me 'ywaa māři gìnə wařadi day me ca. Mindi kaw, cor ha gandidi me.»

16 īri Rut codi waydi da: «Kal ajimara gandin dara ba nə cwarna hana kalnay bam di.

Mana gi də hana lə da,

īndi kaw, nə ha hára lə me,
mana gi də damna lə da,

īndi kaw, nə ha dama lə me ca.
Wařay da,

ha 'ya i wařan ni me,
Māři diya kaw,
ha 'ya i Māři ni me ca.

17 Mana gi dī marna lə da,

nə ha mara lə me,
i mana gi ta lə di me
gi ha mōn lə di me ca.

Nə kalnay bam da,

Aba dama gi dirəw bīřin ḥasinán wamani gi
geche dinnə,
kal ina i made miň tenene me
agdindı tandi.»

18 Mana gi Nomi yər dara Rut ùr ba dī ha i
gandidi bá da, tandi hoy ajimara gi gwale di.

19 Cendi hargi ca dayyə dīmgı Betilehem bá.
Mana gi cendi gir kırə Betilehem da, nare nə ciri
dīdə pad yibdi dīdəgi me, namde ùrbə sidəgi ba
da: «Bag deme dī ta di i Nomi di mo?»

20 Me Nomi cogi waygi da: «'Waginan sumi gi Nomi gi gindiw i sii 'ywala di bədə dīm, me 'waginan sumin Mara gi gindiw i wamani dīm. Dara Māři gaba dwana di àśin wamani gi geche dinnə.

21 Mana gi nə so ka da, nə ha i gi mani ni naŋ isənnə, me Aba dama gi dırəw biriş àlan nə cwara isən pəgin. 'Waginan Nomi bədə dīm, dara Aba dama gi dırəw biriş di àśin wamani dinnə, i sidi, Māři gaba dwana con idı ḥagini dīm.»

22 I yande me Nomi swaa kala siňa di Mowab bam ba dì cor ha siňa dira lə day gi nuwadi dì Rut dì gindidə i Mowab di me ca. Wála gi cendi gira Betilehem da, nare ilə gilə swagə nə gi 'wogigi «orji» lə dīm.

2

Rut surəm yiga ginə Boos lə

1 Nomi tirədi gi Elimelek wiləw min ilə. I abe gaba 'ywaa mani, gi nare àliw horimbə naŋ, gi 'wogiw Boos.

2 Wála min, Rut dì Mowab di waydi nuwadi di Nomi da: «Kalin birmə nə ha bam yiga lə surama swagə mana gi yiga ginə gun gi àlna gandin ladniyə.» Nomi codi waydi da: «Ha báy, durmən.»

3 Rut so ha bam yiga lə surama swagə woni giləgi taragi lə. Yiga gi tandi surəm swagə lə ta di cor i ginə abe gi gi 'wogiw Boos ginə Elimelek wiləw di duwa.

4 Bam da, Boos swaa Betilehem yala bam yiga lə di me ca. Anji waygi woni gilə swagə di ba da:

«Kal Aba dama gi dirəw biriş damna gandang.» İri woni gilə swagə di cow wayiw da: «Kal Aba dama gi dirəw biriş piynə biw dimmə me ca.»

⁵ Boos ùr geche ginə woni gilə swagə day di ba da: «Dwe di deme di ta di i wi durməw mo?»

⁶ Abe di cow wayiw da: «I dwe di Mowab di swaa gi Nomi mana gi Mowab yala gandidi di.

⁷ Tandi gira ùrnin ba nə kalnadinin ba di surəm me ba di lay swagə nə agdi bor dodə woni magdagı daa taragi lə ta di. Tandi yala i gi jomni bá, me caga kaw, tandi dibi i daa, dam dodə dunə bo gwayni bani yande mira.»

⁸ İri Boos waydi Rut da: «Doy gwale ni, durmən: Ha surama mana gi yiga gi dəngə bədə, dibi lə ka jang surəm mana gi namde woni àlán giyə di taragi lə.»

⁹ Asi angal diya ladi le, yər yiga di mana duwa gi abje gil swagə lə di, pam namde woni layagi daa di taragi. Nə u bin 'yágí moso woni àlán giyə di ba jibinay bədə. Machè àlnayda, ha chàa nimi mana gi pırımdı nə moso ni udibi nimi bo lə ta di.»

¹⁰ Mana gi Boos way gwale bam da, Rut ibər dodə siña lə me wayiw da: «İndi di nə i deme di miji di, dana me mə àl gandin ladni yande pad me, mani ni nə àla 'yolim yande me mo?»

¹¹ Boos codi waydi da: «Mani diya nə də àlgı gi nuway mana gi tırəy mar nim bam bá da, nare wayin gwale day ladi. Me nə 'wocñ dara də swaa kala abay bam me iy bam me siña diya di yàa bam me, də yala dam mana gi nare nə də 'wocñigi dii min pii bədə dwaşagi lə.»

12 Kal Aba dama gi dirəw birişin 'ywaginay gwayni diya dara mani nə pad nə də àlgì ta di. Ðw, kal Aba dama gi dirəw birişin gi i Mâři ginə nare nə Israyel day gi də yala dam dun duwa lə di 'ywaginay gwayni diya gi birmə duwa.»

13 Rut cow wayiw da: «Aba ciri ni, ijim da, sim 'ywalam dinnə me mə àla gandin dusi də lade da, mə hurən abnani dusinnə. Mə wayin gwale gi indər dusinnə indi di nə i dwe dima di. Bag da, namde woni àlám giyə ta di kaw, indi nə bor gandagi bədə.»

14 Dawa də idi wama mani nə wama di nem mwom da, Boos waydi Rut da: «Hare də wamang mani. U mapa tuliw su mana gi bira lə.» Iri Rut hárä gira dam dodə woni gilə swagə di tuləgi lə me, Boos u swagə dirəgi nə gi wági di 'yadı tandi wom cherni dira lə me, gam gindəgi nə wor di daa.

15 Iri tandi cor ha surama lə di bi me, Boos u biw waygi woni gilə swagə di ba da: «Kalnadi di surəm. Ina i mana gi swagə nə gi magdigə jogdigə daa ta di dwarzagi lə kaw, àlnadı gwale bədə.

16 Swagə nə anə dajigi daa daa ta di kaw, susiginə nə yab dodə kaldı də lay. Gun àlnadı gwale bədə pa pa.»

17 Rut surəm mana gi yiga ginə Boos lə biraaturgi me, tandi gobı surama dira di bam me bo orjı dirəw nem ya koro mwaj bii jii de.

18 Tandi 'woo swagə di hárä nim ulay, gildi nuwadi mani nə tandi 'ywagi surama lə di. Wama dira gi tandi wama ibə me gindiw wara di kaw, tandi u 'yadı me ca.

19 Nomi ùrdi da: «Labaa da, də 'wò surama i yiga ginə wiye mo? Də àla giye i we mo? Kal Māři piynə biw mana gi gun gaba àla gandi ladni ta dī diwə.» Rut kibidi nuwadi mana dira gi ba dī àla giye lə labaa di ba da: «Nə àla giye i mana gi yiga ginə abe gi gi 'wogiw Boos lə.»

20 Nomi waydi nuwadi di ba da: «Kal Aba dama gi dirəw biriş gi gam dusi duwa dī lade gi nendi nə də warang bira me nare nə mar bam me di, piynə biw diwə.» Me tandi àsidí lə diiyə cfang ba da: «Boos di i wilandi ında gi ib yande me, i woni yara didəndi di gun day gi min me ca.»

21 Rut deme di Mowab waydi cfang: «Anji wayin ba nə suramana le woni àláw giye di taragi lə jang bira swagə di 'yaña dayyə bá.»

22 Yande da, Nomi waydi Rut da: «Ladi, durmən ni didi, ha àla giye gi namde duwa woni àláw giye ta di lə jang. Də hana yiga ginə gun gi cfangə da, ga də ha 'ywaa wamani som.»

23 I yande me Rut dam gi namde woni àla giye nənə Boos duwa min, tandi surəm lə bira swagə nə orjì di 'yaña dayyə me, nə geme di 'yaña dayyə bá me. Tandi dam lə gi nuwadi di jang.

3

Rut i wal mana gi Boos gidawə

1 Wála min, Nomi waydi nuwadi di Rut da: «Durmən, i giye ni gaba kanjay mana gi dama gi lade gi də ha dama gi sii 'ywala.

² Ya ba di 'wocñ ním de, Boos gi də àl giyə mana gi yiga duwa lə gi namde woni àláw giyə mìn ta di, anji i wilandi. Laba gi changa da, anji ha huyə swagə duwa nə orji di le bam mana gaba gwaba swagə lə.

³ Wiy siy bam me cfa swani gi biyey siyyə me hurə barge diya gi lade siyyə me, so ha mana gi anji gobı gi swagə duwa lə ta di. DİM da, jang gi anji wor wama mani me chàa me 'yanə sinq da, kalıw a 'wacñana dara ba di yala lə bədə sinq.

⁴ Mana gi anji dara 'ya dodə mwom da, yər mana duwa gi 'ya di ladi le. Chidey siwə ib me, lay borgə duwa di daa me, i dodə mana gi gidawə. Targin dang da, i anji me ha wayay mani nə də ha àlagi di.»

⁵ Rut codi waydi da: «Mani nə də wayin ta di pad, nə ha hára àlagi le.»

⁶ Yande mwom da, tandi so ha mana gaba gwaba swagə ginə Boos lə di me, gira àl mani nə nuwadi wayadi gandagi ta di dige dige.

⁷ Boos wom me chè me, siw 'yoliw me, iŋi so ha 'ya mana gi swagə duwa nə orji dirəgi nə gi 'yargi daa di tuləgi lə. Rut ńilanga gira lay borgə duwa di bidi daa me i dodə mana gi gidawə.

⁸ Gi changa dwari mwom da, Boos par láña me, dudiw a daa me, mana gi anji u diw daa da, yər deme mìn ilə dodə gidawə.

⁹ Iri anji ùrdi da: «I wi mo?» Tandi cow wayiw da: «I ındi dwe dima di Rut di. Bon barge dima biw di nə budin ním le, dara mə i aba yara din ijim.»

¹⁰ Boos waydi da: «Kal Aba dama gi dirəw

bırın piynə bıw diyyə durmən, mani nə də àlgı ka nə də ùr ba nə yarna diy le di, gıl dara dusiy ba i mın nuway day gi nə waradı didəgi lə doy mani nə də àlgı pii di bam. Də kanja yəə gi milan gi moso bədə. Woni 'ywaa mani labaa nə bugir kaw, də kanjagi bədə.

11 Caga da, durmən, kal láña dī. Mani nə də waynagi da, nə ha àláyye dara nare pad yəri dara ba dī i deme sidi dī idī horimbə.

12 I sidi 'yang, nə i woni yara didəng gun day gi mın, dīm da, tirəy wiləw gi ib dsoyin bam ilə.

13 I wal dodə ka me, sanga gi jomni me, də ha iında yara, gun gi ta di gaa ûrnə ba a yarna diy anju da, a yarna. Anji ûrnə bədə da, nə u bın 'yay mana gi Aba dama gi dirəw bırın gi ilə bıra dirəwə, nə ha yara diy di ındi. Caga da, i dodə jang bıraa gi jomni do.»

14 Rut i dodə Boos gidawə bıraa jomni bá, me manapır dī gun yər jaw 'wocníw bədə sín da, tandi so daa. Dara Boos way kal nare ba 'wacñana dara deme ba gira i tulıwə mana gaba gwabə swagə lə ka bədə. Dara nare di gaa ba ha waya ba a i gandidi le dīm mo.

15 Boos waydi da: «Biyəy barge diya gi diya gi jaw diwə di me, yiw ladı le.» Tandi yi barge dıra di me, anji ajibadi orji di nañ bodı barge dıra lə di. Anji yidi chidi daa didə me, anji cor ha ulay ciri dwarzı lə.

16 Rut di cor ha ulay nə nuwadi lə me, nuwadi di ùrdi da: «Mani di àlala i man mo, durmən?» Me Rut kibidi nuwadi di mani nə Boos àla gandidi di daa pad.

¹⁷ Tandi waydi ḋang ba da: «Anji 'yàn swagə nə ta di naŋ me, wayin da: "Də cwarna hana 'ywana nuway di isəy pəgiŋ da, ladi bədə."»

¹⁸ Nomi waydi da: «Dam lə ka jang, durmən, biraa də ha yara gwale di gaa ha àlala i man mo. Abe gi ta di ḋangrina gwale gi ta di laba dog bədə da, dusiw ha 'ya dodə bədə.»

4

Boos u Rut deme

¹ Boos so ha dama ciri bɪdə mana gi nare dayar ḋangri gi gwaleyə. Elimelek wiləw gi ibden gi Boos waydi Rut gwale duwa di hára dɪmə, īři Boos yaraw me 'wagaw: «Fjim di, hare dam dodə.» Me abe di hára gira dam dodə.

² Boos 'waga nare nə gechide nə ciri dɪdə mwaj ba hana damna gandagi me mwom da, cendi gira dam dodə me ca.

³ īři anji wayiŋ Elimelek wiləw di ba da: «Nomi dī swaa mana gi siŋa dīnə nare nə Mowab dayyə cwara yala ulay di, caga tandi ùr ba dī kıl yiga ginə wiləndi gi Elimelek duwa di bam.

⁴ İndi da, nə ùr ba nə àsím gwale gi ta di dusimmə me nə īrim ba nə wayim ba mə kilnə yiga di ijim caga ka mana gi nare nə gechide nə ciri dɪdə me nə ḋang nə dam ganandi me dīrəgi lə ka. Caga da, mə ùrnə ba mə kilnə yiga ginə wiləm di le da, kıl. Mə ùrnə bədə le, wayin daa kal nə 'wocn, dara gun gi ḋang gaba ḋwayam bam gi ha kıl yiga di pii dīrəmmə da, ilə bədə, me tarımmə da, i īndi.» Abe di cow wayiŋ da: «Nə ùr ba nə kıl yiga di le.»

5 Boos wayiw da: «Mə kılne yiga di gi Nomi mwom da, mə u aba mara dyamew dì Rut dì Mowab deme le me ca, dara kal aba mara di sumiw warna daa jang gi birmə gi mage duwa day me cendi ba wamna diba duwa di me ca.»

6 Abe di cow wayiw da: «Ina yande da, nə nem kile yiga di bədə, dara mani ni nə 'ywaa ha cvara targin. Kil yiga gi dee nə ha kilew indi di le ijim ma, dara indi da, nə nem kilew bədə dim.»

7 Tanga pii mana gi siña dì Israyel lə da, nare kılne mani labaa kilangina diba da, gun min biy gibande duwa nə gidadawə 'yaw jaw gil dara wi kaw, ba u biw 'yaw jaw le. Cendi àl yande dara gwale di ba dangrar 'yenye dim.

8 I dara yande me, mana gi abe di wayiw Boos ba kılne yiga di mwom da, anji biy gibande di 'yaw.

9 Boos so waygi nare nə gechide nə ciri didə di me, nə pad nə dam gandagi di me ba da: «'Yeni, anə yər gi dirəng dan me, anə doy gi sumdəng dan me, laba da, mani nə 'ywaa pad nə tanga i Nomi tirədi gi Elimelek duwa me, dindadi nə Kilyon day gi Malon day me da, nə kilgi le pad dim.

10 Me Rut dì Mowab dì wambı dinə Malon dyamew di kaw, nə udi le me ca. Nə àl yande dara kal sumiw me diba duwa me warna lə daa jang gi birmə ginə mage duwa day me, dara sumiw nimarna bam chamraw bidəgi lə bədə me nare nə ciri didə bidəgi lə bədə me ca. 'Yeni, anə yər gi dirəng dan me, anə doy gi sumdəng dan laba me ca.»

11 Mwom da, nare nə gechide di me nare nə pad nə ilə ciri bïdə ta di me cow wayiw da: «Əw, nə yərnin gi dirənin nin me, nə doynin gi sumdənin me. Kal Aba dama gi dirəw bïrïn piyñə biw mana gi deme di ilə hárə dama kırə dima lə ta di dïdə me kaldı di wunnə ya igirəndi nə Rachel day gi Leya nə yə nare nə Israyel pad ta di de. İjim gi mə i mage ginə Epirata, kal mani dima nə 'ywaa 'yarbarna nañ me, sumim nimnə mana gi ciri di Betilehem lə pad me ca.

12 Kal Aba dama gi dirəw bïrïn 'yànang dine nañ gi deme di mə udı ta di ya dine nənə Peres gi Tamar yèw gandiw tırədî gi Juda ta di de.»

Yaa ginə Obed duwa

13 I yande me Boos u Rut deme. Anji bamar gandidi mwom da, Aba dama gi dirəw bïrïn wudi gudi me, tandi yè dwe gi abe.

14 Namde nə Betilehem waydi Nomi da: «Kal də bow ında Aba dama gi dirəw bïrïn jilay, dara laba da, anji 'yày aba gamay. Kal mwày di sumiùw 'wagina mana gi siña di Israyel lə.

15 Anji ha cwara gidə gun gaba 'yày sii 'ywala, me wála gi də halna da, anji ha gamay anju me ca. Dee də yàna dine nə abje wurgisubu kaw, nuway di idı ùrəy me yèy gi mwày gi ta di, tandi døy dine nə ta di bam.»

16 Nomi u dwe di yiùw jorgidi lə, me gamiùw tandi.

17 Namde woni ciri dïra bïdi di waygi nare pad ba: «Nomi 'yo mwàdî gi gidi ya gorndidî de!» Cendi 'wogiùw dwe di sumiùw Obed. Obed i Jese

abəw, me Jese i *dole gi geche gi*Dabid abəw me ca.

Dabid mwágiraw sumdəgi*

¹⁸ Yarna Peres mwágiraw sumdəgi:

Peres i Esiron abəw.

¹⁹ Esiron i Ram abəw.

Ram i Aminadab abəw.

²⁰ Aminadab i Nachon abəw.

Nachon i Salma abəw.

²¹ Salma i Boos abəw.

Boos i Obed abəw.

²² Obed i Jese abəw.

Jese i Dabid abəw.

* **4.17 4.18 Dabid mwágiraw**Dabid mwágiraw di i Jesu Kris mwágiraw me ca, yarna Matiyə 1.3-6 me Luk 3.32-34 me.

**Maktubu dinə Mārī duwa
Somrai: Magtubu dənē Mārī (New Testament+)**

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Somrai)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-07-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2025 from source files

dated 3 Jul 2025

709a9ed4-78c1-5393-bf98-819ac0f1bbbc